

*Mojmír II. vo výtvarnom stvárnení
akad. soch. V. Matušinca*

Veľkomoravská ríša

- Velká Morava za vlády Rastislava
- Najväčší rozsah ríše za vlády Svätopluka I.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA

Na líci mince je v hornej časti zobrazený kostol svätej Margity Antiochijskej v Kopčanoch s náušnicami z obdobia Veľkomoravskej ríše po jeho stranách. V spodnej časti vlavo a vpravo je názov štátu SLOVENSÁ REPUBLIKA, v strede štátny znak, pod ním letopočet razby 2006 a nad ním v dvoch riadkoch nominálna hodnota Sk 5000. Iniciálky mena a priezviska autora výtvarného návrhu mince Miroslava Ronaia MR sú vedľa náušnice pri pravom okraji a značka Mincovne Kremnica pri ľavom okraji mince.

Na rube mince je zobrazený fiktívny portrét Mojmíra II., pod ním na štylizovanom pozadí rukovät meča. Vlavo od portrétu je náušnica a časti dvoch mečov, vpravo ozdoba konského postroja. V spodnej časti vlavo je nápis VEĽKOMORAVSKÉ KNIEŽA a vpravo MOJMÍR II. Pri pravom hornom okraji sú letopočty 894 • 906, označujúce obdobie, v ktorom Mojmír II. vládol.

VEĽKOMORAVSKÝ PANOVNÍK MOJMÍR II.

PAMÄTNÁ ZLATÁ MINCA

Nominálna hodnota: 5000 Sk
Materiál: Au 900, Ag 75, Cu 25

Hmotnosť: 9,5 g

Priemer: 26 mm

Hrana: vrúbkovaná

Náklad: limitovaný náklad maximálne 7 000 ks
vo vyhotovení proof

Autor návrhu: Miroslav Ronai

Rytec: Dalibor Schmidt

Výrobca: Mincovňa Kremnica

Mojmír II., starší z dvoch historicky doložených synov veľkomoravského panovníka Svätopluka I., sa narodil niekedy po roku 871 a veľkomoravským kniežaťom sa stal po otcovej smrti v roku 894.

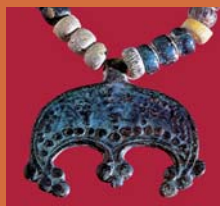
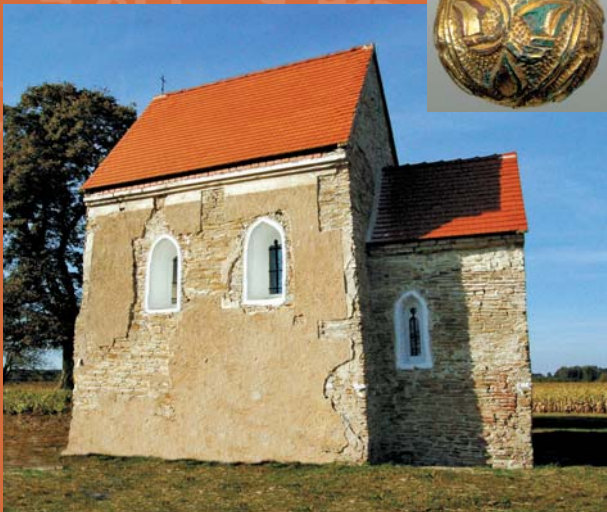
Svätoplukovi synovia Mojmír II. a Svätopluk II., na rozdiel od spochybňovaného tretieho syna Predslava, boli

pomerne známe osobnosti vtedajšej Európy. Všetci traja spolu vystupujú len v známej povesti o Svätoplukových prítoch, ktorú v 10. storočí zaznamenal byzantský cisár Konštantín Porfyrogenet v diele O spravovaní ríše. Podľa nej Svätopluk I. svojich troch synov na smrteľnej posteli nabádal k jednote pri spravovaní krajiny. Synovia však jeho odkaz nedodržali a vzájomnými rozbrojmi sa pričínili o rozpad Veľkej Moravy.

Keď mladý panovník Mojmír II. zasadol na veľkokniežiaci stolec nevedel udržať rozsiahlu ríšu a postupne stratil viaceré územia. Hneď v prvom roku svojho panovania uzavrel mier s Bavormi a vzdal sa Panónskeho kniežatstva v južnom Zadunajsku. Už v roku 895 sa od jeho ríše odtrhli Česi a uzavreli proti nemu spojenectvo s Bavormi. Ich príklad nasledovali aj polabskí Srbi, ktorí neskôr uznali zvrchovanosť Východofranskej ríše. V roku 896 sa vo veľkomoravskom Potisí usídlila časť Maďarov, spočiatku Mojmírových spojencov.

V roku 898 povstal proti panovníkovi jeho brat, nitrianske údelné knieža Svätopluk II., podnecovaný a podporovaný markgrófom Východnej marky Aribom. Ani tri bavorské výpravy na Veľkú Moravu nezabránili Svätoplukovej porážke v roku 899, prispeli však k oslabeniu Mojmírových vojenských síl. Hneď po Mojmírovom víťazstve prišli na Moravu pápežskí legáti a vysvätili nového

Kostolík v Kopčanoch

Nitra – sídelný hrad veľkomoravských kniežat

moravského arcibiskupa a troch biskupov. Jeden z novovysvätených biskupov prišiel nepochybne do Nitry. Vlastná cirkevná jurisdikcia bola pre krajinu mimoriadne dôležitá, pretože podporovala legitimitu panovníka.

V roku 900 Maďari spolu s Moravanmi vyplienili a obsadili Panónske kniežatstvo. Ešte v tom istom roku však ich spojenectvo skončilo. Do Potisia prišla spoza Karpát ďalšia časť Maďarov, ktorí koncom roka na Veľkú Moravu zaútočili. Oslabenej krajine zostalo len jej územné jadro – Morava a Nitriansko.

Mojmír II. zanechal všetky spory s Bavormi a roku 901 s nimi uzavrel protimaďarské spojenectvo. V roku 902 Moravia nad útočiacimi Maďarmi ešte zvíťazila, silný maďarský útok v roku 906 však veľkomoravský štát rozvrátil. Je pravdepodobné, že posledný veľkomoravský panovník Mojmír II. zahynul pri obrane krajiny v roku 906. Nitrianske kniežatstvo a Veľká Morava však zostali symbolmi bohatej minulosti starých Slovákov a z ich kultúrneho odkazu čerpajú celé generácie.

Kostol svätej Margity Antiochijskej, ktorý je zobrazený na averznej strane mince, je jediným v hmote takmer kompletne

Velkomoravské hradisko so základmi rotundy v Ducovom pri Piešťanoch

zachovaným veľkomoravským kostolom. Je unikátnym dokladom a dôkazom kresťanských kultúrnych tradícií formujúcich stredo-európsky región. Kostol stojí v západnej časti slovenskej obce Kopčany pri rieke Morava. Od roku 1994 boli na ňom vykonané viaceré archeologické výskumy, ktoré priniesli nové poznatky o vývoji tohto objektu, dovtedy považovaného za barokovú kaplnku. Patrí do skupiny malých jednolodových kostolov, ktoré sa stavali v strednej a západnej Európe predovšetkým v 8. až 11. storočí, teda v predrománskom období. Bol súčasťou slovanského hradiska, nachádzajúceho sa v ranom stredoveku na viacerých ostrovoch v oblasti dnešných moravských Mikulčíc a z hľadiska historického kontextu ho možno označiť za 13. kostol mikulčickej sídliskovej aglomerácie.

